

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
Egy évre ..... 24 koron.
Egy hónap ..... 2 koron.

VEDEKÉK:
Egy évre ..... 24 koron.
Egy hónap ..... 2 k. 40 s.

HIRDETÉSEK:
4-hasfős polt sor egyszer 25 fillér,
minden következében 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és eszaki egyesülé-
sunk palotájában.
TELEFON-SZÁM: 127.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.
József főherceg-ut. 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 8.

Böhm-Ermolli fényes győzelme a Dubnóba vezető uton.

— Romániai tanyát bombáztak az oroszok. —

Budapest, szeptember 7. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Böhm-Ermolli lovassági tábornok hadserege tegnap az ellenséget Podkamiennél és Radziwilownál megverte. A hadsereg a negyven kilométer széles egész arcvonalon támadta az erősen elsáncolt ellenséget és kézi tusáig menő heves harcokban elragadta tőle a Podkamien kastélyt, továbbá a Brodytól délkeletre levő emeletszerűen erősített Makutra magaslatot és a Radziwilow melletti állásokat és számos más makacsul védett támaszpontot. A csata egyes pontokon egészen a mai reggeli órákig tartott. Az ellenség, amelyet mindenütt megvertünk, helyenkint futva menekült a harctérről. Csapataink üldözik. Tegnap estig több mint háromezer foglyot szállítottak be.

Kelet-Galiciában Bothmer gróf tábornok hadseregének erős ellenséges előtöréseket kellett kivédenie, míg Pflanzler-Baltin báró tábornok hárévonalaival szemben orosz támadások alábbhagytak. A besszarábiai határon az ellenség meglehetősen távoli állásba vonult vissza. Novoszeleconál egy orosz űteg egy román területen levő tanyát bombázott.

Wolhíniában a nap aránylag nyugodtan telt el.

Jasiolda mentén csapataink újabb helyi sikereket értek el.

Olasz hadszíntér:

Ellenség Kreuzbersattel vidékén részünkről várt vállalkozása nem maradt el. Tegnap reggel különböző olasz dandárokhoz tartozó mintegy öt zászlóalj támadást indított a Burgstall és Pfaunspitze közti hegyállásaink ellen. Ezen támadást mindenütt véresen visszavertük. Ellenség legalább ezer embert veszített. Egyébként a tiroli határterületen, különösen a Dolomit harcvonalon és a Savorone-Folgaria szakaszon szokásos ágyuharc folyt. Ellenséges tüzérségnek igen kedvelt céljai az alpesi egyesületi menedékházak. Ilyenfajta tevékenységnek esett áldozatul tegnap Adamello területén a Mandron menedékház is. Karintiai és tengeremléki hárévonalon nem történt jelentős esemény. Hódter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Vereséget szenvednek mindenütt az ellentálló oroszok.

— Élénk tüzérségi harcok a Champagneben. —

Berlin, szeptember 7. (Hivatalos). A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Dixmuidentől északra egy ellenséges árok ellen intézett eredményes aknátámadás alkalmával néhány belgát elfogtunk és egy gépfegyvert zsákmányoltunk. Soucheztől északra visszautasítottuk az ellenségnek egy gyenge kézigránátámadását. A franciák egy előretörése Toudernácinál a Vogezeiben meghiúsult. Élénkebb tüzérségi harcok fejlődtek a Champagneben, valamint a Maas és Mosel között. Ellenséges repülőknél Lichterveldtől északra (nyugati Flandriában), intézett támadás alkalmával hét belga polgár meghalt, kettő súlyosan megsebesült. A német hadirepülők Kappel felett, Staroltól délkeletre, egy ellenséges repülőgépet lelőttek. A bentülők meghaltak.

Orosz hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Tegnap a Daudsewas felé, Friedrichstadtól délkeletre előretörő lovasság hétszázkilencven oroszot elfogott és öt gépfegyvert zsákmányolt. Grodnótól

Hadifoglyok.

Arad, szeptember 7.

A merre utas embernek dolga vetődik, mindenütt látja azokat a tarka, aprógyöngyű és lószőrből csinált nyakravalókat, karkötőket és ujjgyűrűket, a melyekről mindenki tudja, hogy az orosz hadifoglyok kezemunkája. A fogolytáborok közelében ép úgy viseli a magyar parasztleány, a városi eselőd, a sváb nábobkisasszonyok és a hegylakó szegény fáták. Sőt az urikisasszonyokon is látni ilyesmit, mint háborus divatot. Az orosz földrajzot a vezérkarok jelentései nyomán megtanultuk, de az orosz etnografiát nem ismerjük annyira, hogy tudnók: a Kaukázus, a Don, az Ural vidékén, vagy hol üzik azt a háziipart oly erősen, hogy a hadifoglyok között mindenütt akadnak, a kik ezt értik. Már azoknál a keleti formájú gyerekesörgőknek és keréplőknek, a melyek szintén az orosz hadifoglyok révén kerültek forgalomba, nem akad mindenütt mestere.

Ezek az apró, értéktelen disztárgyak nem csupán érdekességei, s valamikor emlékei a háborus időknek. Az a parasztleány, vagy urikisasszony, a ki pántlika, vagy karcsatt helyett viseli, az újdonságot keresi benne, — de azért egyébről is beszélnek ezek. A kik néhány hatosért, vagy koronáért megveszik, az emberi érzést tanusítják vele az ellenségből lett, most már ártalmatlanná tett orosz emberrel. Azzal, amit ennek a szomorú iparnak termékeiért kapnak, könnyebb az idegenbe szakadt hadifogoly helyzete. A magyar néplélek nem érezteti a védtelenné lett orosz katonán, a mit országának sötétlelkű urai parancsából kellett tennie. És ha a kezéhez is szárad némelyiküknek valami magyar vér, a mi legdrágábbjaink vére: majd megbosszulják a társaikon a mi harcban álló katonáink. A hadifogoly ellen nem érez gyűlöletet a mi népünk; a gazda, a kinél dolgozik, jól látja el, ahol közmunkára fogják, nem hajcsározzák, s a mikor pihennek, mindenütt akadnak kuncsafjak: hallja, muszka, mennyiért adja azt a fonott láncot?

Es ennek láttán mindenkinek, a kinek nincs is hozzátartozója az oroszországi, meg a szibériai fogolytelepeken, az a kérdés éled föl: hát a mieinkel hogy bánnak azok? Ha már egy részükkel megesett az embertelenség, hogy elhurcolták a Bai-

keletre és délkeletre az ellenség a Skidelstől nyugatra eső területtől Wolinskig szembe fordult csapatainkkal. Csapatunk makacs küzdelem közben a Pyra és Kotra-szakaszon keresztül előnyomulóban vannak a Njemen és Wolkowisk között. Gallwitz tábornok hadserege egyes helyeken éjjeli rajtaütéssel hatalmába kerítette a Rozana-szakasz keleti partját, amely alkalommal több mint ezer foglyot ejtett.

Lipót bajot herceg tábornagy hadserege:

Az ellenség Wolkowisktól délkeletre és a Crotanától délre eső területig, Slonintól negyven kilométernyire délnyugatra, újból felveszi a küzdelmet. A hadsereget támadása előrehaladt.

Mackensen tábornagy hadserege:

Az ellenséget Chomsz és Drohyozin melletti állásaiból kivettük.

Délkeleti hadszíntér:

Harcok a Szereth-szakaszért tovább tartanak. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

kál-tó mellő, vagy a Csendes-Oceán partjaira, negyven-ötven napi vonatra, legalább van-e ott emberségben részük? A mi katonáink nem értenek olyan pepecs-munkákhoz, a minővel az itteni orosz foglyok a cigarettára meg egyébre valót megszerzik. A székelyek között akadnak játékaragók, a dunántuliak között kosárlonók, gyékényszövők: a többinek nincs ilyen ügyessége. A természete se az az alázatosság, a mely nálunk, a kínálgató orosz hadifoglyok savószin szeméből kinéz. Vajjon mi rejlik a mögött, a mikor a tiszamenti magyar fiu a szarkaláb-betűivel azt írja haza Taskendből: *libe tater bin gezond und gét mir gut.*

Az Országos Gazdasági egyesület elhatározta, hogy jelentést kéret tagjaitól a felől, miként bántak az aratómunkáknál használt hadifoglyokkal és ezeket összefoglalva a Vörös Kereszt útján elküldeti Oroszországba, a magyar kultúra és humanizmus bizonyosságaként. Az a gondolat merült föl, hogy minden gazda nyomjon levelezőlapot, írószert, plajbászt az orosz foglyok kezébe, hogy az írja meg szabadon a hazájába, milyen sorsa van. Az ilyen levelezőlapokra rá kellene nyomtatni az ujságkiadóknál használatos bélyegzőt: *Cserépédányt kérünk.* Hadd tudjuk mi is meg az igazság hangján, mint becsülik meg az oroszok a hadifogolyban az embert. Igaz, hogy a mit képletes szóval, az illavai nyaralásról, dr. Komisz Bárnásmód urról eddig tudunkra adhatlak, nem vall a mi becsületérzésünk viszonyosságára. Engedjék szóhoz a hadifoglyokat, hadd tudjuk: milyen közel, vagy messze vannak tőlünk, a „barbárokhoz” azok, a kik szövetségeseikkel együtt a „kultúra nevében” indítottak harcot ellenünk?

Az öreg népfelkelők helyi alkalmazása. Az Aradi Kereskedők Köre szombat este, Kneffel Lajos elnök vezetése alatt tartott választmányi ülésén a 43-50 éves, népfelkelésre kötelezett kereskedők érdekében mozgalom megindítását határozta el. Az 1915. évi törvények szerint a 43-50 éves népfelkelők a hadsereg állományában beálló hiányok pótlására és illetőleg harcra csak rendkívüli szükség esetében és a tiatalabb korosztályok teljes igénybevétele után fognak alkalmazni. Minthogy azonban előreláthatólag a népfelkelés második osztályába tartozó 43-50 évesek is előbb-utóbb katonai szolgálatra ki fognak képezni és katonai szolgálatot — ha

nem is a harctéren — végezni fognak, a kör annak kieszközölésére kérését meg a kereskedelemügyi miniszter, hogy a kereskedők lakóhelyükön képeztesse ki és a helyi szolgálatot is lakóhelyükön végezzék. Ez azért szükséges, mert a kereskedő, ha helyben végez katonai szolgálatot, fizetését mégis irányítani tudja. Egy ily értelmű intézkedésnek nemcsak a bevonuló kereskedők névére van existenciális jelentősége, hanem azonkívül közgazdasági és nemzeti szempontból szintén rendkívül fontos. Hasonló irányban, a mint értesültünk, más testületek is tetterjesztést intéztek a kormányhoz.

Vita a kis ködmenről.

(Mit tárgyal a csütörtöki közgyűlés? — A tanács előkészítő ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 7.

Arad város tanácsa ma délelőtt Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ismét törvényhatósági közgyűlést készített elő. A másodikat e héten és egyúttal úgy határozott, hogy még harmadik közgyűlése is lesz a városnak szeptember hónapban. A téli fűtés a háborus faárak következtében olyan hatalmas erővel ostromolja a város költségvetésének alapjait, hogy a tanács sürgősen keres valami olcsóbb megoldást. A szénfűtés kérdését tanulmányozták most a városházán és ha minden szempontból megvilágították a szakemberek, akkor a törvényhatóság elé viszik.

Előzőleg azonban már egy kis „elvi összekülönbözés” volt miatta ma a tanácsban.

— Az iskolákban nem lehet szénrel fűteni, — mondotta Kovács Vince kulturtanácsnok — mert a szolgák nem győzik a kályhák tisztítását és az el nem égett kokszt is kidobják a szemétre.

— Miért van igazgató minden iskolaépületben? — kérdezie Angel István dr. főjegyző.

— Az igazgató nem lehet fel reggel öt órakor a fűtést ellenőrizni — replikázott a kulturtanácsos.

— De igenis tekinthet, mert azért teljesítjük minden kívánságát az igazgató uraknak, hogy a város érdekeit ők is védjék. Egyszer-kétszer hetenkint egész bátran ellenőrizhetik az iskolaszolgákat — mondotta keményen a főjegyző.

Igy viathoztak a megszületendő gyermek kis ködmenéről a tekintetes tanács tagjai, akik azonban a legjobb barátságban váltak el egymástól az ülés befejeztével.

A csütörtöki megmarandó közgyűlés is, legalább a hivatalos sorrendje szerint, még a nyáriak, a szürkék közé tartozik. A közgyűléseken azonban rendszeresen nem is a hivatalos

sorrendek az érdekesek, hanem az, ami a rendben lévő szokott történni. És ki tudja, hogy nem lesz-e most is olyan városatyja, aki kitör a korlátok és leönti egy kis szénrel a szürke tömeget.

Fejedelmi köszönetek vezetik be a törvényhatóság tárgyalását. A polgármester bejárati kirelyünk és a német császár kabinetirodának átiratát, amelyeket a magyar miniszterelnökség és a bécsi német nagykövetség küldött meg a városnak. Az uralkodók örömmel vették tudomásul, hogy a törvényhatóság a szövetséges dicső hadseregek győzelmei alkalmából üdvözölte őket.

A háboru nyomorékjai érdekében most Szilagyvármegye termelt egy okos ideát, amelynek támogatására kéri Aradot is. Arra kéri a vármegye a földművelésügyi minisztert, hogy a marhalevelek átirási díjához engedélyezzen 20-30 és 40 fillér pótlékot, ami sok millióra rugna évente az országban és az így begyűlt pénzből vegyen földet a rokkantak részére, ahol azok konyhakertészettel foglalkozhatnának. A tanács is pártolásra érdemesnek találja az eszmét.

A háboru rovására írja a tanács, hogy a földárveréseken ismét lenyomták a gazdák az árakat és a sok száz parcella közül alig egy-kettő kelt el magasabb áron, mint tavaly, a tulajdonos többség olcsóbban bérelt, mint az elmúlt esztendőben.

A város a háborut is úgy érzi, mint a magánember. Nem tud a lovai részére takarmányt szerezni. A tanács már felírt a földművelésügyi miniszterhez, hogy az Aradon visszamaradt tengeriből engedjen át harminc vaggont, de a miniszter nem is válaszol. Most a tanács a törvényhatóság útján fordul kérő szóval hozzá és azt reméli, hogy ennek eredménye is lesz. Lócs Részó helyettes polgármester bejelentette a tanácsnak, hogy ennél a tárgynál fel fog szólalni Múlek Lajos dr. és ezóvá teszi a földművelésügyi miniszter amaz intézkedését, hogy míg a város nem kap tengerit, addig ipari célokra harminkét vaggont engedélyezett.

A város fejlődése a háboruban sem rekedhet el annyira, hogy legalább a jövőben megoldásra váró feladatokat már most ne készítsék elő. Ezt a célt szolgálja egy műszaki bizottság megalakítása, amelynek főfeladatát a vízművek fejlesztése alkotja. Az autobus felügyelő bizottság azt az előterjesztést tette, hogy a közgyűlés őt bizza meg a technikai kérdések tárgyalásával, azonban a tanács másképp oldja meg a problémát. Műszaki bizottság alakítását proponálja, amelybe az autobus bizottság összes tagjainak megválasztását javasolja és kéri, hogy a közgyűlés hívja meg tagokul Koromzay Frigyes Acsev igazgatót, Virágh Lajost, a Százász társulat igazgatóját, Szántay Lajos műépítést és Heinrich Gyula gépészmérnököt. Ugyancsak Heinrichet kéri fel a közgyűlés, hogy az autobus bizottsági tagságáról lemondott Zinner Béla Acsev főfelügyelő helyét foglalja el.

A polgármester bejelenti a törvényhatóságnak, hogy a belügyminiszter megengedi az aradi iparosok támogatását a Weitzer János alaptól kihasítandó hatvanezer koronával, melyet mint hadi kölcsönt fog szét osztani a Weitzer-alap gondnoksága.

A tanács a városi tisztviselők anyagi támogatására azt javasolja, hogy a törvényhatóság engedje meg a tavaly olcsón megvett és megmaradt 1543 köbméter bükk- és cserfának és a most a családi erdőben vásárolt 2600 köbméter szilvának 38, illetve 39 koronás áron leendő eladását, azzal a feltétellel, hogy min-

den tisztviselő a szükségletnek felett esélai fában köteles átvenni. Az árát hat havi részletben vonja le a pénztár.

Óktóberben a saúret miatt a közgyűlést 27 ikén tartják meg.

Hivatalvesztésre ítelt főkapitány.

(A szatmári törvényszék ítélete. — Kötelességmulasztás nélkül is történt megvesztegetés.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Szatmár, augusztus 7.

Tankóczy Gyula szatmári rendőrfőkapitányt, akit a budapesti és a szatmári törvényszék is egy-egy bűnügyében már felmentett, a múlt héten a szatmári törvényszék — mint ismeretes — bűnösnek mondta ki két rendbeli vesztegetés vétségében, továbbá egyrendbeli zsarolás vétségének kísérletében, végül egyrendbeli hivatalos hatalommal való visszaélés vétségének kísérletében.

Tankóczy a törvényszék megállapítása szerint ezeket a bűnöket azzal követte el, hogy Kovács J. József pékmestertől 3000 koronás váltókezességet, Szatmári József moztulajdonostól pedig 400 korona készpénzt fogadott el azért, hogy hivatali kötelességeinek megszegése nélkül a péküzlet, illetve a mozgósínház feletti felügyelet gyakorlását mellőzze, Demkó Mihály vendéglőbérletét pedig főkapitányi állásának hatalmával egy 35 percentes jutaléklevél kiadására akarta kényszeríteni. A hónapok óta előzetes letartóztatásban levő főkapitányt a szatmári törvényszék egy évi fogházbüntetéssel felül hivatalának elvesztésére is ítélte.

Nem érdektelen az ítéletindokolása, amelyben a következőket mondják a szatmári bírák:

— A királyi törvényszék, mint olyan hatóság, amely feltétlenül elfogulatlan és érdektelen kell hogy legyen, mint minden esetben, most is megvizsgálta azokat a körülményeket, amelyek a vád tárgyává tett esetekben felmerültek. A kir. törvényszék tudomással bír arról, hogy a vádlott rokonérzés és ellenszenv tárgya. Amikor tehát a kir. törvényszék ennek az egész ügynek az elbírálását megkezdte, meg kellett hogy fozza mindattól, amit a vádlott iránti jóindulat, vagy rosszindulat tett hozzá. Tehát a kir. törvényszék mindazokat a körülményeket, amelyek ezekből az indulatokból eredtek, mellőzte és tisztán a tényt és az embert vizsgálta.

A törvény fejlődésképes, a törvény él, fejleszhető és irányítható. A jelen esetben az összes büntetendő események az erőszak fogalmát merítik ki. Azonban az erőszak fogalma nincsen a magyar büntető törvénykönyvben körülírva és ebben a tekintetben a bírói gyakorlat váltakozó. A bíróságnak mindig figyelembe kell vennie a fejlődés törvényeit. Ezért a bíróság nem fogadhatta el az ítélkezéskor irányadóként azokat a döntvényeket és azt a gyakorlatot, hogy a megvesztegetéseknél a kötelesség elmulasztásának konkrét esetre kell vonatkoznia.

A bíróság azt mérlegelte, hogy egy rendőrfőkapitány állása olyan kiterjedt hatalommal jár, hogy azok felett, a kik hatalma alá tartoznak, uralkodik. Nem vizsgálhatta tehát a bíróság azt, hogy mit tett, vagy nem tett Tankóczy Gyula olyannak, a mit hivatalánál fogva teljesíteni, vagy abbahagyania kellett volna, hanem, hogy milyen hatalma volt azok felett, a kikkel a vádbeli esetekben valami nexusban volt. Így tehát a bíróság nem terjeszke-

dett ki az erőszak fogalmára minden egyes esetben, hanem úgy találta, hogy a főkapitány olyan hatalommal rendelkezett az említett események felett, hogy a nélkül, hogy akár egyszer is elmulasztotta volna kötelességét, feltétlenül hatalmat gyakorolt felettük.

Ezután az elnök az ügyészség által emelt ötrendbeli vád részleteivel foglalkozva mind-egyiknél kifejtette, hogy miben látja a bíróság a főkapitány és az érdekeltok között a fentvázolt függési viszonyt és mennyiben áll vissza a főkapitány hatalmi helyzetével. A bíróság a büntetés kiszabásánál egyhíttó körülményként figyelembe vette a vádlott büntetlen előéletét és részbeni beismerését. Azonban túlnyomó és

igen súlyosbító körülménynek tekintette azt, hogy egy magas állásban levő hivatalnok követte el a vádbeli tetteket, olyan hivatalnok, akinek képzettségéről és állásáról fogva tudnia kellett, hogy mit szabad és mit nem és aki a közérkölos óre kellett volna, hogy legyen. A kihirdetett ítéletben az ügyész megnyugodott, ellenben a védő felebbemést jelentett be ellene alaki és anyagi semmisségi okok alapján. Tankóczy Gyula védőjének bejelentéséhez hozzájárult, sőt újabb semmisségi okul azt is felhozta, hogy az ítélő tanács három tagja a tárgyaláson, illetve az ítélethozatalnál nem vehetett volna részt a bűnvádi perrendtartás 384. §-ának egyes pontjai szerint.

Leleplezett kém-család

(Felkoncolt járőrök. — A kastély titka. — Egy 33-as őrmester bravurja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 7.

Sok dícsőfóres győzelem közben katonáinknak nem egyszer a legvékonyabb és a legrejtélyesebb kémrendszerekkel is meg kell küzdenie. Ezek a kémek a legrettenetesebb következményeket idézik elő eljárásukkal, amelyek azonban rendszeresen az életükbe kerül a pénzzel megfizetett kémeknek.

A most tartó, a világot ámulatba ejtő ériási offenzívából mondott el az Aradi Közlönynek V. J. őrmester, aki a házvezred dícső harcában vett részt Kelet-Galiciában és Bródvából érkezett haza, egy háborúszorgató esetet, mely kelőleg jellemzi az orosz hadvezetőséget.

— Zlocov közelében történt az alábbi eset. A város közelében gyönyörű urilak fekszik. A laknak előkelő tulajdonosa, dacára annak, hogy köröskörül pusztaülés jeleste az oroszok utját, a legnagyobb nyugalom közepette élte napjait. A kastélynak semmi baja sem volt és lakói csupa parfüm, kifogástalan eleganciával öltözködő hölgyek voltak. A kastélyt csaknem minden nap felkeresték a mi járőreink. Akármikor indult el ugyanis egy-egy őrszár, a kastély előtt állandóan ott találta a ház urnójét, egy gyönyörű sáfrány asszonyt, aki a legnagyobb kedvességgel szőitotta meg az őrszár vezetőjét. Rendszerint nagyobb őrszárak szoktak erre elhaladni és rendszeren tiszték vezették őket. A szeptember szőke asszony ugyancsak csábító hangon szólott a vezetőkhöz.

— Hadnagy ur, ha meg nem sérteném, nem olyan sürgős a maguk utja. Térjenek be hozzám egy pár pohár cognacra. Megbizhatnak bennem, és langyel család ivadéka vagyok, nagy örömmelre fog szolgálni, ha pár percig igénybe vessik házam vendég-látását.

Rendszerint ezekkel a szavakkal bizelgett az asszony a járőrök vezetőjének. És ugyan ki ne fogadta volna el a szőke vendég-látást. En 20 emberrel mentem a kastély felé. Ringem is behívtak. Az udvaron legnagyobb esodálatomra egy nagyobb buszszaralórsót találtam. Katonáimat mindenteló jóval látták el. Volt bőven aigarcats, finom bor, cognac, sőt pezsgó is. En is felhajottam egy pohárral, hogysé, mikor oly szép kismasszony kínálta! Az itóka után elkóborogtam katonáimtól a parkba. Egy sűrű bozót mellett egyszerre majd kővé meredtem, olyan valamit láttam. Ugyancsak a szép kismasszonyt, a ki pár perccel előbb nekem töltötte a teát, a kastély tetején láttam, a mint egy lobogóval intett a távolba. En egyenesen a házjárőr vezetőjéhez

siettem és jelentetem a látottakat a tisztnek. Előbb nem akarta elhinni állításomat, mikor azonban kijött és a kastély fedelén megírtta a még mindig integott hölgyet, végtelen dühbe jött.

Össze kell fogni mindenkít a kastélyból! Adta ki a parancsot.

A parancsot nyemen követte a tett. Négy szép szőke lány, egy gyönyörű szőke asszony, két szobalány, egy inas, egy kocsis, két konyhacseléd és egy öregobb kertész állott előttünk megkötözve. A hölgyek tártakoztak a bánásmód ellen és tagadtak mindent. Mikor azonban elhangzott az ítélet, hogy fel fognak akasztani mindenkít, egyszerre megtörtek a dákák, azonban minden rémüldözésük dacára is, semmit sem akartak vallani. Egyedül az öreg kertész vetette magát térdre a tiszt lába elé és könyörgött.

— Ne bántsanak és mindent megmondok!

A kegyetlen megigézés megoldotta az öreg nyelvét.

— Ezek a hölgyek kérem nem langyelek. Velünk jöttek, az orosz százados ur hozta őket. Az a feladatuk, hogy becsalják a járőröket és akkor zászlójelekkel értesítik a közelben levő orosz zászlóaljkat. Eddig már sok ilyen járőrt fogtak be a hölgyek és mikor becsalták őket, jöttek az oroszok és felkoncolták.

— Hogy behizonyítsa szavainak igazát, elvezette a tisztet az istállóba, ahol egy katona segítségével felemelte a hídás egy deszkáját. A hídás alatt csupa katona hullá volt. A további vizsgálat során egy telefon készüléket is találtunk a pincében. Az orosz kémekkel természetesen végeztünk. Szerencsére az oroszok nem vették észre a jelzést és nem jöttek. Mi eltemethettük a hídás alól a katonákat. Az elrejtett orosz zászlóaljkat még az este elfogtuk, az árulókkal pedig megteleltó módon jártunk el.

Wilson legyen a békeközvetítő.

Berlin. A Daily News vezércikkben írja: Korai himni a békekötésben, de lehetséges, hogy az amerikai békehireknek van alapjuk. Amerikában azt a gondolatot szellőztetik, hogy az amerikai kormány tegyen kezdeményező lépéseket a békeközvetítésre. Az amerikaiak nemzeti érzésének hizelegne, ha Wilson venné át a békeközvetítést.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* M. Löwy Rózsi az Operában. Budapesti jelentik: Az operaház szezonjára most folynak az előkészületek. A költségvetést harminc perccel redukálták. Megszüntettek sok városi és jogtalan fonáksgot s az egész büdös szigorúan reális keretek közé szorították. Törölték a félszáz ezer koronás fizetéseket, melyek nemcsak a mi viszonyainkhoz, de a külföldi nagy operaházakhoz mérten is aránytalanul nagyok voltak. A magánénekeseknél a legkülönbözőbb csökkentések történtek. Némelyeknek husz ezer koronával, másoknak egy-kétezer koronával redukálták új, a béke idejére szóló szerződését. A személyzetből különben többet elbocsátanak, illetve szabadságolnak: Berts Mimit, Dömötör Ilonát, Havas Gyöngyit, Václav Vilmit, Várady Margitot, Pogány Ferencet, Pusztai Sándort, Karácsonyi Istvánt, Grünfeld Vilmost, Faludy Károlyt és másokat. De a háboru alatt ezek is kapják fizetésüket. Egyesek munkakört változtattak, így Mihályi Ferenc rendező, Lichtenberg Emil korrepetitor lett. Új tagnap szerződötték Adler Adélt, a Néopera művésznőjét, ösztöndíjasoknak, Selwara Idát, a Zeneakadémia végzett növendékét és Messer Károlyné, Löwy Rózsi, egy aradi ügyvéd feleségét.

* A színtársulat hírei. Egy éve már, hogy a színtársulat saját erejével küzd a rettenetes megpróbáltatások közepette. És a mint az aradi közönség tapasztalhatta egész éven a legbecsületesebb munkával, a legnagyobb szorgalommal tesz eleget a társulat kötelezettségének úgy a színpadon, mint a társadalomban. Soha egy rossz hang, soha egy panasz sem merült fel a társulat ügyeire és működésére iránt. Sőt elismerésben részesült minden téren, mert sosem ment annyi újdonság, sosem látott ez a színpad annyi vendégeket és olyan precíz lelkismeretes előadásokat, mint a konzorcium alatt. Ma, a mikor mindennek úgy felment az ára, a mikor mindenért kétszeres árt kell fizetnünk, a színház élvezete majdnem felére redukálódott. Az előtt egy páholy 70 előadásra 611 koronába került, ma 462 korona. Elsőrendű támlásszék volt 163 korona, ma 141 korona. Másodrendű támlásszék volt 132 korona, most 102 korona. Harmadrendű támlásszék volt 111 korona, most 79 korona. És úgy három részben fizetendő, mint a drágább árak alatt. A színtársulat buzdalmáért és a közönség iránti rendíthetetlen hűségéért nem kér egyebet, mint egy kis támogatást és a bérlet iránt tömeges érdeklődést. Csak annyi bérletet, a mennyit egy parányi alap megkíván ennek a nagy összetartott, lelkismeretes bürgő társulatnak. Alázzal kérjük Arad város nagyérdemű művelt közönségét a bérletek aláírására.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a tanítások szeptember hó 1-én megkezdődtek. Műtermüller József igazgató, Szabadság-tér. 2987

* Az éjjeli kaland. (Nordisk-dráma az Apollóban.) A Nordisk-filmgyár óriási újdonságát egyaránt mutatja be az Apolló-színház. Szendára, Kisasszony napjának ünnepére az „Éjjeli kaland” című fölértékű érdekfeszítő drámát tűzte műsorra a színház. Ennek a nagyszerű drámának lebilincselő meséje Latour gróf házából indul ki, amelybe a szép szíznőnt viszi urnónek. A grófi lakban rendkívül nagy volt a boldogság, amíg egyszer a gróft egy éjjel elaléltan találta felesége, amitől annyira megijedt, hogy elvesztette az öntudatát s letargikus álmába esett. Bolyongása közben a nagy város salakjai közé került, ahol szennyes hullámok csapkodtak körülötte. Itt szülte meg gyermekét is, akivel később vándorkomédiások közé került. A grófné starja lett a kis társulatnak. Egy fürdőhelyen a gróf felismerte a feleségét, akinek a régi arc s a régi hang visszaadta az emlékezőképességét s újra visszaköltözött az öröm, a boldogság a gróf kastélyába. A gyönyörű Nordisk-kép mellett háborus aktualitásokat s más újdonságokat mutat még be szerdán és csütörtökön az Apolló.

* A haláltelefon. (Az Uránia detektívsláger.) Ha oktató ereje van a mosiak és ha érdekes témákkal a modern technika csodáit lehet népszerűsíteni: úgy azt derékasan elvégzi a színház mai képe. A haláltelefon eszméje és meséje ujszerűn érdekes, de a főszereplő mégis a kivétel pazar nagyszerűségében van. A telefontörök, melyek magasfeszültségű árammal töltve megölnék mindenkit, a ravaszság, mellyel ezt a büntetést kihasználják: szinte ördögi ügyességgel van a képbe beállítva. Frappirozó dolgokat lát az ember és

nincs is ideje felocsudni bámulatából, mikor már egy újabb dolog köti le figyelmét. A képnek szenzációs hatása volt. Nem szabad megfeledkezünk a műsor másik szenzációjáról sem, mert magyar ember munkájáról és művészetéről van szó. — „A rezervista álma” egy csodás szépségű háborus operett, mely óriási sikert aratott mindenütt, legközelebb az Urániában kerül bemutatásra.

* Beiratkozás hegedű, zongora, ének és muzsika tanulására Karhanek Ferencnél, Battyány-u. 21. 3447

Árulással vádolt aradi milliomos gyáros.

(Mi történt Haefele János vagyonával? — Kilencszáz ezer márka német hadikölcsönre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 7.

Az Aradi Közlöny a múlt év szeptember havában megírta, hogy Haefele János, az aradi Hungária textilgyár egyik alapítója és nagyrésztvényese árulás gyanújába esett. Haefele a németek által 1871-ben Franciaországtól elfoglalt Elzászban, Gebweiler városkában lakott és ott egy nagy textilgyárat igazgatott, amelynek főrésztvényese is volt. Haefele, aki üzleti ügyekben igen gyakran megfordult Aradon, voltaképpen francia állampolgár volt. A milliomos gyáros ifjabb korában a francia hadseregben szolgált és nem is csinált titkot francia-barát érzelmeiből. Amikor a háboru elején a francia katonaság Gebweilerbe vonult, ő szívesen kalauzolta „testvéreit.” Amikor aztán a németek kiverették Elzászból a glóir hadseregét, Haefele Franciaországba menekült. Vagyonát a német hatóság zár alá helyezte.

Hogy azóta mi történt a meggyanusított aradi gyárossal, arról mostanig semmit se hallottunk. Mint mostanában értesültünk, Haefele már nem Franciaországban, hanem a semleges Svájcban él, mert ott könnyebben értesülhet a győztes németek által lefoglalt vagyona sorsáról. Az érdekes emberről és vagyonáról a Temps című párisi lapnak ma Aradra érkezett augusztus 25. számában feltűnő cikkeket olvasunk. A Temps említett közleményének szerinti fordítása a következő:

„Haefele János gebweileri gyáros 1914. július 30-án elakarta hagyni Elzászt, de a gebweileri hatóság megtagadta a távozási engedélyt és még a járás-kelést is, hogy ezzel a gyárost a gyár üzemének további folytatására bírja. Igéretet kapott azonban, hogy semmi bántódása sem lesz. Augusztus 4-én a francia előcsapatok közeledténél híre Haefelét Kolmárban biztonsági őrizet alá helyezték, mint a többi francia állampolgárokat, akik Elzász területén tartózkodtak. Augusztus 16-án, amikor a németek Kolmárt a francia csapatok közeledtére gyorsan kiürítették, Haefele megszabadult; visszatért Gebweilerbe, amely már akkor a franciák kezén volt. Augusztus 27-én a francia csapatok elhagyták Elzászt, amire Haefele eltávozott Gebweiből és Franciaországba menekült. Távozása után feljelentést tettek ellene a német hatóságoknál, aminek következtében a neubrizachi hadbírószék elé idézték. Mivel Haefele nem jelent meg, szeptember 28-án a német lapok a következő hivatalos hirdményt közölték:

„Haefele János gebweileri gyáros ellen indított büntető eljárás folyamán, aki hazárulással van vádolva, mert alaposan gyanúsítható azzal, hogy a Németország elleni háboruban segédkezet nyújtott egy ellenséges hatalomnak, hogy a Gebweilerbe bevonuló francia es-

patokat támogatta a telefonvezetékek szétrombolásában és hogy egyébként is segítette a francia sereget, — Németországban található minden vagyona a törvény alapján zár alá vétetik.”

E határozat következtében a gyáros lakását lepecsételték, apósa pedig, aki a házában lakott, elmenekült. November 13-án Haefelenek házáat a hatóságok szemé láttára kirabolták. Följelentés folytán a katonaság az egyik falba épített titkos túlkét fedezett föl, azt betörték és abból különböző értéktárgyakat, ezüstneműeket elvitt. A 126. számú gyalogezred állomásozott ekkor Gebweilerben. Ezzel egyidejűleg Haefelenek és a szövetségének, amelynek ő a legfőbb résztvényese, minden vagyonára hatósági zárlatot rendeltek el. 1915. február 20-án egy baseli ügyvéd, (aki Haefelenek régi ügyvédje volt), a strassburgi pénzügyigazgatótól értesítést kapott, hogy a gyárost 93320 márka pénzbüntetéssel sújtották, mert az 1914. évre kivetett német hadiadó vallomást elmulasztotta beadni. (Haefele már ekkor Franciaországban tartózkodott.) Az idén március 19-én egy mühlhausi pénzügyintézet arról értesítette a közben külföldre ment Haefelét, hogy a vállalat vagyonának zárgondnoka Kulman gebweileri közjegyző, az első német hadikölcsönre a gyáros magánvagyonából százezer márkát, a résztvényetársaságéból pedig ötszáz ezer márkát jegyzett és már be is fizette az összeget. Azóta a zárgondnok a második német hadikölcsönre is háromszáz ezer márkát fizetett be a vállalat vagyonából, amelynek résztvényeiből több mint kétharmadrész francia pénzemberek kezében van.

Bombázott török város.

Konstantinápoly. A hadiszállásról jelentik: Az angolok, miután megadásra való felkészültségüket a török hatóságok visszautasították, három napon át bombázták Lohaya várost a Vörös-tengernél. Az első napon körülbelül negyven gránátot lőttek a városra. A második napon folytatták a tüzeiket, melyet a tengerpartnál ügyesen elrejtett török ütegek hevesen viszonztak. Egy ellenséges ágyúszádot erősen megrongáltak. Az ágyúszádot Hamrok-sziget felé menekült. A harmadik napon egy angol cirkáló és két más hajó folytatta a bombázást. A város több partján tűz ütött ki, melyet hamarosan elfolytottak. A bombázás kilenc óra hosszat tartott. Az angolok éjjel kikötőjét is lőtték.

Saarbrücken bombázása a levegőből.

Saarbrücken. Tegnap délelőtt féltizenegy órakor ellenséges repülőök bombázták a várost. Három polgárember meg halt, hat súlyosan és kettő könnyebben megsebesült.

Tökéletes katasztrófa vagy csak fél?

(Nincsenek tartalékjai a nagyhercegnek. — Döntő csatát Vilna körül várnak. — Megállt az orosz futás?)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—London—Genf, szeptember 6.

Elmenekült a cári család Pétervárról.

Stockholm. A cárnak a frontra való utazása a pétervári izgalmat fokozta. Kitudódott az is, hogy a cári család székhelyét áttették. A cár az elutazása előtt hosszasan tanácskozott Poliwanow hadügyminiszterrel és Ruskyj tábornokkal. Az utóbbi tanácsolta a cárnak, hogy családjának székhelyét tegyék át, miután a rigai állás tarthatatlanná vált. A cárné és gyermekei már is elhagyták Carszkoje-Selót. Az orosz bürokrata teljesen kishanguakká lettek. Goremykin értesítette a duma elnökét, hogy a kormány a döntést a dumaülések megtartására teljesen átengedi a dumának és a kormány feladja az ellentállást a bírodalmi védelmi bizottság alakítása ellen.

Hogyan lehet Oroszországot békére kényszeríteni?

Zürich. Valamennyi pétervári hír nagy, döntő csatát jósol Vilna körül a legközelebbi napokra. A párisi Journal Oroszországba küldött munkatársa azt hiszi, hogy a Nyemen és Vilna közötti területen rövid időn belül nagy események fogják lejátszódni. Vilna, amelyet egyik oldalon az orosz hadsereg, a másik oldalon a mocsarak védelmeinek — amelyek teljesen a Mazur tavakra emlékeztetnek — már Napoleon ideje óta fontos stratégiai központ és alighanem most is az egész világ figyelmét magára fogja vonni. Ugyancsak a párisi Journalban Feiler ezredes fejteti azt a kérdést, hogyan lehetne Oroszországot békére kényszeríteni? A katonai úton erre a kérdésre három eshetőséggel telet: az egyik az orosz hadseregnek a Bug, Lemberg, Brestnowszk, Nyemen, Grodno és Kowno közötti bekerítése volna, a második eshetőség a döntő csata Oroszország katonai határain, a Bugnál és Nyemennél, a harmadik eshetőség pedig az volna, ha a németek az oroszokat ázsiai területre szorítják és ott is üldözik. Az első tavis már be van fejezve, de nem teljesen, mert az orosz hadsereg meg nincs megsemmisítve, a második folyamatban van, de nincs betervezve s ha ez is meggyűsül, akkor csak a harmadik eshetőség marad hátra. A szövetséges hadseregek már megkezdett hadműveletai arra az eredményre számíthat, hogy az oroszokat saját országukban sziven találják.

Be van fejezve az orosz visszavonulás?

Kopenhága. Pétervárról olyan hírek érkeznek, amely szerint az orosz visszavonulás befejezést nyert.

Genf. A Guerre Sociale katonai szakértője végzetesnek tartja az orosz

sereg helyzetét. A nagyherceg-tövezérnek új védelmi vonalat kell választania, mert ha megmaradna eddigi elhárítása mellett, hogy védeni fogja Viinát, akkor a legnagyobb veszélybe kerülne, mert a dél felől tenyegető ellenséges haderők könnyen elérhetnék Pinszket és ebben az esetben bekeríthetnék az orosz sereget.

Kopenhága. A pétervári lapok hivatalos közleményt kaptak a hadvezetésétől. Azt fejteti a hivatalos jelentés, hogy az orosz seregek visszavonulása most már befejeződött, miután az új frontra érték a csapatok és megkezdődött a teljes átcsoportosítás.

Eveszik a frontra küldött orosz ágyuk.

Zürich. Kerensky duma képviselő a duma ülésén azt a szenzációs leleplezést tette, hogy a Putilow gyáron a Nyemen front számára előállított nehéz ágyuk elvesztek. Hosszas keresés után megtalálták az ágyukat Vladivosztknál, ahová állítólag tévedésből küldték el azokat.

Miklós nagyherceg lemond?

London. Hamilton Fyfe, a Daily Mail tudósítója jelenti Pétervárról: A hadseregben nagyfontosságú személyi változások várhatók. Az új kinevezések egy fontos személyi változás előjelei, amelyről azonban nem szabad irni.

Ujabb sikereink Volhyniában és Kelet-Galiciában.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Éjjel-nappal szakadatlanul zuhogó esőzés nehezíti támadó hadműveleteinket. Az a széles folyóhálózat, a mely Volhyniát átszeli, már rendszeres körülmények között is komoly mozgási akadályt jelent. Most azonban a folyók és patakok, a melyeknek partjai csekély esősükk következtében száraz időben is elmoszarsodnak, hatalmas víztömegeket visznek magukkal és az egész vidéket elárasztják. Ez azután egészen különös igényeket támaszt a mi vitéz csapataink szívósságával és kitartásával valamint pionírjaink szorgalmával és ügyességével szemben.

A szövetséges csapatok ily nehéz körülmények között is jól előrehaladtak Volhyniában és Tarnopoltól délnyugatra is elragadtak az oroszoktól egy erős támaszponttá kiépített falut, Osztrovot. A Szereth-vonalon és Brodytől keletre aránylag nyugalom uralkodott. A basszarábiai határon és a Szereth torkolatától keletre az oroszok több heves és erőteljesen kezelt támadást intéztek, a melyeket azonban Pflanzler-Baltin csapatai egytől-egyig visszavertek.

Az orosz front centrumában épen olyan kellemetlen időjárási viszonyok uralkodnak, mint a déli részen. Kobrintól északra a Jasioldánál álló csapatainknak mégis sikerült a

folyó déli partját az ellenségtől megtisztítani, sőt egyes helyeken a magas vízállás mellett is elérni az északi partot és ott megvetni a lábukat.

Ha Miklós herceg menteni akar...

Stockholm. Az Aftonbladet katonai munkatársa írja: Ha Miklós nagyherceg megakarja menteni seregének legalább egy részét, akkor Lithvánia és Polécia mezején óriási emberáldozatot kell hoznia. Nagyon drága áron, legalább fele seregének pusztulása után a megmaradt csapatokkal talán elfoglalhatja azt a védelmi állást, melyben valami kilátása lehet arra, hogy győzelmes ellenfelének ellentálljon.

Az orosz seregnek most csak arra az egyetlen kérdésre kell felelni: ki tudja-e kerülni a tökéletes katasztrófát a félkatasztrófa vállalásával?

Az a pont, mely az orosz seregekre a legveszedelmesebb s ahol végig elpusztulhatnak, a Pripjet-mocsarak és a Nyemen folyó között található. Itt özönienek vissza az alaposan megvert csapatok. Hogy itt a szövetségesek rendkívül energikus előnyomulásának gátat vessen az orosz hadsereg, nemcsak arra van szüksége, hogy az északon, Vilna és Dünaburg között levő szárny ellentálljon Hindenburg egyre erősebb nyomásának, hanem arra is, hogy kellő számu friss csapattal, kitűnő vezetés alatt ellentámadásba menjen át Mackensen és Lipót bajor herceg seregével szemben.

De honnan vegye a nagyherceg a friss csapatokat?

Kétségbevonjuk, hogy még rendelkezhetik alkalmas tartalékok felett. Arról pedig szó sem lehet, hogy valamelyik másik frontról vehessen el csapatokat. Északon nem gyengítheti az ott küzdő erőt, mert emögött elmaradhatatlan volna a katasztrófa. A Vilna és Dünaburg közt küzdő csapatokat nem szabad vereségnek kiténni. Ugyanez a helyzet a déli szárnyon is, ahol az oroszok kétségbeesett kísérleteket tesznek, hogy a megsemmisülés elől meneküljenek. Mindezek dacára több, mint bizonyos, hogy nem tarthatják már magukat Galiciában és Volhyniában és hogy a várháromszög még hátrahívó két vára is a központi hatalmak birtokába kerül.

Polivanov miniszterelnöksége.

Stockholm. Az új orosz miniszterelnök személyéről még mindig nem tudni bizonyosat. A Rjacs szerint a legvalószínűbb az, hogy Polivanov hadügyminiszter lesz a miniszterelnök, mert a kormányzáshoz most energikus kéz szükséges, a másik sokat emlegetett jelölt, Krivoszin földművelésügyi miniszter pedig rövid idővel ezelőtt nehéz és súlyos betegségen ment át.

Lázongás a drágaság miatt egy orosz városban.

Zürich. A Ruszkoje Szlovo jelenti, hogy Pétervár mellett Kolpinbacuban a nagy drágaság miatt forradalmi lázongás volt. A tömeg hatvankét új ölt kiltott. Könyvesek állítottak helyre a rendet. A kár több száz ezer rubel. Az utcai harcokban sok halott és sebesült volt.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjeli használható mellékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	141

Repülőink

az orosz várak ostrománál.

(Levegőből lefényképezett erődök. — A nehéz tüzérség munkája.)

Távirajzi tudósítás.

Budapest, szeptember 7.

A sájtóhadiszállásról jelentik: Égen és földön folyt a harc Brest-Litovszkért. A VI. hadtesthez egy több biplánból álló repülőosztag volt kirendelve, tiizetek, a legképzettebb, legvakmerőbb legénység, a legjobb gépek. Mindenekelőtt a megszállásnál, a csapatok elhelyezésénél, csoportosításánál kezdik meg munkájukat. Három nap egymásután az ostromlott vár fölött röpködtek, keringtek és folyamatos bombázással nyugtalanítva az elvonuló csapatokat és a várat lázas munkával megterhelő helyőrséget, egyszersmind lefotografálták a várakat, az állásokat, a csapatok beosztását, szóval az egész védelmi rendszert.

Alkalmam volt úgy ezeket a felvételeket, mint az ezek alapján megkonstruált speciális térképet megtekinteni. A felvételek — persze erősen megnagyítva — teljes pontossággal ábrázolják az erődöket, a osillagsáncokat sáncárkokat, a sáncokon belüli elhelyezett kisebb betonműveket, a futóárkokokat, az előállásokat, lövészárkokokat, sőt különös szerencsés véletlen folytán az épen akkor ásásban levő altnák fehér vonalai és ótágu elhelyezései is tisztán láthatók. Ennek köszönhető, hogy a rohamra induló gyalogság nem került az aknákra s azok teljesen hatástalanul robbantak fel.

Az egyes erődök felvételeiből aztán megszerkesztették a teljes védelmi vonal állását minuciózus pontossággal, úgy, hogy mire ostromra került a sor, a vezérkarnak ideális térkép volt a kezében, melynek alapján aztán teljes tervszerűséggel lehetett az ostromot vezetni s így rövid idő alatt célt érni.

A repülő további funkciója volt a lövés megfigyelése, illetőleg vezetése. A vidék teljesen lapos földművelésből, hosszan húzó erődökből áll, abszolút nehéz terep tüzérség számára, mivel semmi alkalmas megfigyelőpont nem kínálkozik, mely a belővetést vezethesse. Így aztán az ütegek fölött állandóan egy-egy repülő keringett, mely részben szikratávíró utján, részben előre megállapított jelekkel vezette a lövetést, megfigyelte a tűzhatást és utasításokat adott az irányra, gyorsaságra, a tüzérség intenzitására nézve. S e módszer fényes eredményeket hozott. Látható volt ez a Cote 138-nál fekvő előerődön Dobrin mellett. Az erőd lövetése a következő volt:

Augusztus 24-én déli háromnegyed 1-kor jött az üteghez a parancs indulásra, az üteg 8 darab mozsárból, a legnehezebb fajú lövegek, melyekkel a hihetetlenül rossz, feneketlenül homokos terepen kellett haladni s hozzá még keskeny tálhídon át a Krzna mocsaras vizén Kiowiecnól. Az üteg 4 órakor már stanóban állt, maga mögött hagyva egy hat kilométeres utat a fent jelzett mizerábilis terepen, a repülő már felette lebegett, — egy fél óra alatt lövésre kész, 6 órakor már 24 lövésből 10 teljes találat érte az erődöt, melyet 7-kor az őrsége kiűrt.

A tüzelés hatása rettenetes volt. Benn, magában a fedett sáncban egyik mély tölcser a másik mellett, beomlott földtömegek, kidöntött, keltéreszített, szétforgácsolt méteres átmérőjű faoszlopok, melyek a földalatti erődök tetejét tartották, sűrű drótsóvénymezőkben öles,

szakított rések, szétvetett betonfalak, papirként összehajtott vasmellvédek, — olyan hihetetlen, tulvilági erőről tanuskodó pusztítás, hogy emberileg teljesen érthető, ha a védősereg egy órai bombázás után az erődöt elhagyta.

Egy 15 centiméteres haubitz-ütegünk Polyaca előtt két óras tűzharcot vívott két orosz üteggel, a bombázás kezdődött fél ötkor — fél hétkor a repülő jelentette: „Feuer einstellen!“ — a két orosz batteria megsemmisült.

Aradi huszár az olasz harctérről.

(Dolgoznak a 30 és felesek. — Mi van Görccel? — Az áparlamentair.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, szeptember 7.

Bizarrnak látszik egy pillanatra a szín, huszár az olasz harctér dolomitjai és erdőrengései között, ott ahol az emberek egyenként kuszának fel a veszélyes hegyi utakon; hol nem ritkaság a 2000 méter magasságban épített lövészárkok, a sziklák rettenetes tömegében nap-nap után tűnnek el az emberek: huszár, lovashuszár mit kereshet az Alpések vadonjaiban? Pedig a lovasoknak ott is szerepük van, nem a lovasmérkőzések, nem a világhíres attek a hivatása az Alpésekben a huszárnak, az Alföld síkságához szokott magyar fiu kénytelen megbarátkozni a szűk szerpentin utakkal és végzi kötelességtudással, lelkiismeretességgel egyrészt a felderítés, másrészt a lovas küldönci fontos és nagy veszélyekkel járó szerepét.

K. L. aradi huszárszakaszvezető van itthon, a háború kitörése óta a fronton szolgáló derék fiu — ki különben békében az aradi rendőrségnél szolgált — megjárta az összes harctereket, volt Szerbiában, harcolt orosz földön s mivel kitűnő lovas, az olasz háború kitörésekor Tirolba küldte felsőbbbbsége egyik hadseregparancsnoksághoz beosztva lovas küldöncnek.

Beosztás közben érdekes volt belepillantanom a magyar huszár lelki világába, látni azt az önértékes felsőbbbbséget, mellyel az ellenségei fölé emeli magát, szerb, orosz nem imponál neki, nem is gyűlöli valami különösen, de a taliánt hitvány ellenségnek, gyáva ellenségnek tartja. Neki nem is komoly ellenség az olasz, csak amolyan ellenség féle.

— Hát bizony furcsa világ van ott a tiroli grániceon — kezdte elbeszélését. — Mikor oda kerültem, megrémültem attól a rettenetes hegyektől, hogy fogok ott én lovagolni azon a keskeny utakon, a hol az ember gyalog is alig fér el. Mert egy hadseregparancsnoksághoz lettem beosztva, én vittem a fontosabb parancsokat a brigádokhoz és az ezredparancsnokságokhoz. De hát beletörődtem nemsokára. Nemcsak én, de a lovam is. A huszár lova ép úgy megszokik mindent, mind a huszár. Nem is volt semmi balesetem. Sokszor egész nap nyeregben ültem, a telefon nem mindig megbízható, elfoghatja az ellenség a parancsokat. Mi huszár altisztek jártuk a csapatokat, a kisebb parancsnokságokat, vittük a parancsokat. Ott is voltam mindenütt. Átéltem azokat az óriási támadásokat, a melyek hetekig tartottak nap-nap után, azt a rettenetes ágyuzást, a melyhez fogható nem volt egyik fronton sem. Hogy mégis eredménytelenek voltak az összes erőlködések, annak nemcsak a mi kitanult, a háború összes praktikáit betéve tudó bajtársaink hősiessége, hanem azok a rettenetes erős

Altalában itt is, mint a májusban megindult zseniális, nagystílű ofenzíva egész folyamán a döntő szerep a tüzérségünké volt, mely feladatát fényesen oldotta meg. Epen már az ez irányú tapasztalatok alapján erős tüzérségi felszereléssel kezdtük meg az ostromot, a hadtestnek 5 kilométer széles frontján száz nehéz ágyu működött és tüzérségi erősítések voltak utban, de már nem volt rájuk szükség, az oroszok nem bírtak ennek a tűznek sem ellentállni és dühös harcok után kénytelenek voltak utolsó végvárukat is feladni.

hadállások voltak az okai, mely előtt minden olasz roham vérbe fulladt.

De meg gyáva is az olasz, az oroszal és a szerbvel egy napon ki sem mondható. Roham előtt leitták magukat, parancsra, holt-részezen kerültek fogságunkba, ott légtől mindenik oldalán a két literes rumos hordó, amelynek tartalmát természetesen mi ürítettük ki. Ha fogságba kerültek, akkor összeölelkezve énekeltek, részegen örültek, hogy nem kell tovább harcolniok. Mert borzasztó veszteségeik voltak. Olyan drótakadályaink vannak, melyek szélessége körülbelül olyan, mint a város ház, előtti tér, abba hasztalan csapkod bele az olasz gránát, mert még jobban összebogozza, úgy hogy lehetetlen szétvágni. Egy óriási támadás után kilenc sor olasz hullát olvastunk össze az állásaink előtt. Volt is akkora báz, hogy az orvosaink bekötették a legénység orrát. Nem is bírja ki a büztől egy nappal tovább senki a tűzvonalat. Minden nap felváltják. Veszedelemes a legyek csípése a hullaméreg miatt. Egy őrmestertem egyetlen csípéssel megölt. Egy alkalommal egy ilyen borzalmasan véres veszteséggel végződött olasz támadás után a hadseregparancsnoksághoz, ahol én szolgáltam, parlamentairet küldtek és 16 napos foglyos üzenetet kértek halottaik eltemetésére. Nem kapták meg, sőt a magát parlamentaireok nevező taliánt, mivel semmiféle irással nem tudta igazolni abbéli megbizását, egyszerűen visszatartották. Nem is ellenkezett, sivezen maradt fogságunkban.

Hanem mióta a harminc és felesek dolgoznak, azóta még a tüzérségük sem legénykedik annyira. Örülnek, ha mi nem lövünk. Láttam, amint egy síkságon nyugodtan pihenő sátorlábork egy lövéssel sammivé vált. Annak is szemtanuja voltam, amidőn egy négy ágyuból álló üteg egyetlen lövéssel a levegőbe repült. Ujabbán sokat lövünk srappellel, századokat kaszál le egy harminc és feles srappell. Azért célszerű, mert gyakori a mocsaras, ingoványos talaj, hol a gránát nem mindig robban fel. A harminc és felesek munkája után egy alkalommal megtörtént, hogy átüzezték a taliánok, ne lövjünk már, mert ez már nem háború, amit ezek a szörnyetegek csinálnak. Természetesen nagy nevetéssel fogadták a tiszturak a humoros prozopiciót.

Ami Görzöt illeti, nincs ott semmi baj, nem igaz az, hogy állandó ágyutűz alatt van. Az előváros szenvedett valami keveset, de a városnak semmi baja. Messze, nagyon messze vannak még addig a taliánok és bizunk benne rendületlen hittel, hogy nem is fognak soha odáig eljutni a gyáva brigantik leitatott csapatai.

(W.)

Bulgáriát meg akarja félemlíteni az entente.

(Szerbia fenyegetőzése. — Románia véleménye a magyar erődítésekről. — Nem kell féltetni a Dardanellákat az olaszoktól.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Athén—Rotterdam, szeptember 7. Romániával fenyegetik az angolok a bolgárokat.

Rotterdam. A Times mai száma jelenti: Az entente sem Szófiába, sem Bukarestbe nem küldött jegyzéket. Az athéni és a nisei kormányhoz intézett diplomáciai jegyzékkel egyidejűleg ugyanis az entente-nak Bulgáriához és Romániához való barátságos viszonyát gyanakodás zavarja meg, a mely voltaképpen teljesen alaptalan, mert egyik ország sem gondol arra, hogy a másikat megtámadja.

Ha Bulgária az entente kívánságainak megteleítésében részt venne a háborúban, akkor Románia barátságos semlegességét tanúsítaná vele szemben. A Times szerint azonban elképzelhetetlen, hogy Bulgária kalandokba keveredjék. Bulgáriának kalandos szerbiai vállalkozása nemcsak végét vetné az entente társadozásainak, a melyek arra irányulnak, hogy Bulgária visszakapja Macedoniát, hanem elkerülhetetlenül új nehézségeket teremtene a Balkánon.

A török-bolgár egyezség.

Gené. A Newyork Herald párisi kiadása szófia-i tudósítójának következő táviratát közli: A török-bolgár egyezség létrejött. Bolgár megbízottak a múlt héten pénteken megérkeztek arra a területre, amelyet Törökország átenged Bulgáriának, hogy előkészítsék az átadást.

Bulgáriának nincs obligója.

Berlin. A Berliner Tageblatt kopenhágai tudósítója táviratozza: A Berlingische Tidende párisi levelezője, aki a francia külügyminiszteriumban dolgozik, azt jelenti lapjának, hogy Párisban komoly bizonyítékok vannak arra nézve, hogy Bulgária a mai napig semmiféle kötelező megállapodást nem kötött a központi hatalmakkal.

Szerb fenyegetés Bulgária ellen.

Szotia. A Glasnik nevű szerbiai újság legutóbbi száma dühös tegevercsőrgető vezércikket ír Bulgária ellen. A cikk címe: Szerbia nincs egyedül! A Glasnik kitér, hogy az entente-testvérek nem hagyják el Szerbiát. Bulgária követeléseit túllépi a határt és arra vállanak, hogy a központi hatalmak kitanították Bulgáriát, a mely különben kevesebbel is megelegedett volna. Bulgária kihívja Szerbiát, de az entente-hatalmak résen lesznek és Bulgária Szerbiát nem találja egyedül.

Szerbia nem adja Monasztirt Bulgáriának.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti Athénből: Görögország szerb jegyzékre adott válaszában kiköti, hogy Szerbia a Ghewgehly szakaszt ne adja át Bulgáriának, továbbá, hogy Görögország és Szerbia között a régi határ megmaradjon, vagyis Monasztirt se adják a szerbek Bulgáriának.

Szófia. Athénből jelenti: Balukcsics, a szerb megbízott, a görög kormányhoz átadta Szerbia válaszát, mely a négyesszövetség jegyzékére vonatkozik. Görögország és Szerbia között tovább folynak a tárgyalások. Popovicsot, Péter király külön követét a görög király magánkihallgatáson fogadta.

A görög kamarát október 14-ikére elnapolták.

Románia nem kezd offenzívát.

Bécs. A Zeit reproduktálja a Frankfurter Zeitung következő jelentését:

A szerb-bolgár határon Szerbia az ott levő erődítéseket sietve karbahelyezte.

Románia az entente legutóbbi felajánlását azzal a nyilatkozattal utasította vissza, hogy a magyar erődítések igen erősek és az offenzíva szinte lehetetlen, míg ellenben Románia nyitott ország.

Görögországtól a legszigorubb semlegességet várhatni.

Gyparisznak Konstantinápolyba való küldését, ahol persona grata, Venizelosz jóváhagyta.

A román járadék rohamos esése.

Davos. A Temps bukaresti táviratát közli, mely szerint Németország boszújának tulajdonítható, hogy a román járadék értéke olyan feltűnően esett. A nagy baisse nincs összefüggésben Románia hitelével és csak azért állott be, mert a berlini bankok a román papirokat a piacra dobják. Szerencsétlenségére a román járadékoknak több mint a fele német kezben van.

Az olasz hadüzenet nem befolyásolja a törökök harcát.

Rotterdam. A Nieuwe Rotterdamsche Courant-nak jelenti Konstantinápolyból: Az olasz hadüzenet eddig nem érezte hatását. Törökországban az az általános vélemény, hogy Törökország háborúját az olasz hadüzenet nem fogja befolyásolni. Az olaszok képtelenek arra, hogy a magyar és osztrák csapatokat kiszorítsák az osztrák határon lévő állásaikból, dacára annak, hogy az osztrák határt csak kevés katonaság védi.

A lybiai helyzet okvetlenül szükségessé teszi, hogy az olaszok segédesapatot küldjenek oda. A Dardanellákat, Szmírnát, vagy a kilisziai partokat egyelőre nem kell féltetni az olaszoktól. És mit fognak kezdeni az olaszok akkor, ha az orosz harciéren felszabadult erőket leküldik az olasz határra? Azt hiszik, hogy Olaszországot Anglia kényszerítette arra, hogy hadat üzenjen Törökországnak és ez által nyomást gyakoroljon Görögországra is.

Az angolok arra számítottak, hogy az olaszok hatvanezer embert fognak Szmírnánál partraszállítani és megazálják Szmírnát és környékét. Ezzel szemben azt ígérték az olaszoknak, hogy az egyiptomi és tuniszi francia és angol csapatok mag fogják védeni az olaszok részére Lybiát. Az itt élő olaszok kivétel nélkül elítélik az olasz kormány mostani politikáját.

Angol és francia csapatok civakodása a Dardanelláknál.

Konstantinápoly. A Sed il Bahr ellen fölvonultatott angol és francia csapatok között egyre nagyobb a gyűlölködés, amely sokszor véres verekedéssé fajul. A főparancsnokság úgy akar a bajon segíteni, hogy az angol és a francia csapatok közé gurkákat és szenezáliakat oszt be.

Járványok az angol Dardanella-seregben.

Frankfurt. Azok közli az angol csapatok közli, amelyek a Gallipoli-félszigeten az észak-i szárnyat alkotják — a Frankfurter Zeitung konstantinápolyi távirata szerint — járványosan lépett föl a vérhas és a váltóláz.

Ellenséges repülők ellen védekezés Temesvárott.

(Nem kell tartani támadástól.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Temesvár, szeptember 7.

Temesvárott és környékén — mint a Temesvári Lapok írják — esetleges ellenséges repülőgépek ellen való védekezés céljából több megfigyelő és védőállomást létesítettek, amelyek ágyúkkal és géptegyecekkel lettek felszerelve. Hogy ez az óvintézkedés Temesvár lakossága körében fölszemes izgalomra és téves felfogásra ne szolgáltatson okot, a rendőrkapitányi hivatal a következő megnyugtató hirdetményt bocsátotta ki:

Josnovich Sándor kormánybiztos rendelte alapján ezennel közhírré teszem, hogy esetleges ellenséges repülőgépek elleni védekezés céljából Temesvárott és környékén több megfigyelő és több védőállomás állítottak fel amelyek ágyúkkal és géptegyecekkel szereltettek fel.

Nehogy ezen tisztán óvintézkedés a lakosság körében téves felfogásra adjon alkalmat és fölszemes nyugtalanságot keltsen, nyomatékosan figyelmeztetem a város lakosságát, hogy ellenséges repülőgépek támadásától egyáltalán tartani nem kell, mert az ellenséges repülőgépek bázisa Temesvártól oly nagy távolságban van, hogy alig hihető, miszerint Temesvárig fel tudjanak jönni, annál kevésbé, mert a határtól idáig annyi megfigyelő és védőállomás van felállítva, hogy eziránti esetleges kísérletük feltétlenül kudarcot vallana.

Miután tehát közvetlen veszély egyáltalán nincsen, a katonai parancsnokságnak azon intézkedése, hogy megfigyelő és védőállomásokat állítottak fel, kizárólag óvintézkedés jellegével bír, arra az esetre, ha — téve-lagadva — egy ellenséges repülőgép netán mégis Temesvárig és környékéig tudna feljutni. Ezen óvintézkedés tehát kizárólag a lakosság biztonságát és nyugalomát akarja szolgálni és komoly aggodalomra okot egyáltalán nem ad.

Tekintve azonban azon körülményt, hogy a hatóságoknak kellő előrelátással minden eshetőséggel számolniuk kell, ennek folytán már most nyomatékosan figyelmeztetem a város lakosságát azon általánosan ismert szabályoknak a betartására, amelyek ellenséges repülők támadásánál mindenütt beváltak.

Nevezetesen felhívom a lakosságot arra, hogy bármilyen repülőgép vagy léghajó megjelenése esetén — ami hangos kattogásával többnyire már messziről elárulja magát — a lakosság az utcákon és tereken mellőzzen minden csoportosulást, hanem mindenki igyekezzék magát fedett helyen lehetőleg mielőbb

feltétlenül biztonságba helyezni. Ugyanilyen biztonsági intézkedések teendők, ha a védőállomások ágyú- és gépfegyverei netán megszólalának.

Ismétlően figyelmeztetem azonban a lakosságot a legkomolyabban, hogy mindez csak óvintézkedés és előrelátás, amennyiben ellenes repülőgépek támadása kizártnak látszik.

Alaptalannak talált hadiadó javaslat.

(A kivető-bizottság munkája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 7.

A hadiadót kivető-bizottság ma délelőtt folytatta működését Baross Lajos dr. elnöke alatt. Reggel nyolc órától délután negyed négyig tartott ma a bizottság tárgyalása. Ez alatt az idő alatt huszonegy polgár hadiadját állapították meg. Azok az adózók, akikre ma sor került, kivétel nélkül megjelentek a bizottság előtt, mely meghallgatta mindenki kívánságát és csak ezután állapította meg az adóösszeget. A pénzügyigazgatóság által javasolt összeget a legtöbb esetben mérsékeltek.

A bizottság Neuman Dániel báró, ifj. Neuman Adolf báró, Neuman Alfréd báró, id. Neuman Adolf báró, Neuman Károly dr. báró szeszgyárosok, Hehs Vilmos gyógyszerész, Múlek Lajos dr. közjegyző, Pálmai Lajos dr. közjegyző, Kráitz Lajos dr. ügyvéd, Kornis Ödön, Kornis Izsó, Kornis Armin terménykereskedők, Szántay Lajos műépítész, Frick József gyáros, Eles Béla dr. ügyvéd, Eles Armin kereskedő, Glüek Károly mészáros, Domán Sándor panlangyáros, Stengl Andor ipartelügyelő, Löbl Gyula borkereskedő és Vásárhelyi János szőlőtulajdonos hadiadját vetette ma ki.

A mai nap érdekes eseménye volt a város legnagyobb adófizetőinek, a Neuman bárók hadiadjának megállapítása. A gyárosok képviselőjét dr. Neuman Károly báró látta el. A bizottság hosszabb tárgyalás után a pénzügyigazgatóság által javasolt összeget vetette ki a Neuman bárókra. Rajtuk kívül még Eles Béla dr., Stengl Andor és Vásárhelyi János adóját állapították úgy meg, mint ahogy azt a pénzügyigazgatóság javasolta. A többiek adóját, a felek által szolgáltatott adatok szerint lehetőleg mérsékeltek.

A hadiadó kivételek során ma igazán szokatlan eset történt. A pénzügyigazgatóságnál heteken át dolgoztak a kivétési javaslaton, fűrésztek, kutattak, vallomásokat gyűjtöttek, újból át és át revidiáltak a lajstromba felvett neveket, amíg végre pénzügyministeriumi jóváhagyással nyilvánosságra került a kivétési javaslat. Ennek ellenére mégis az történt meg ma, hogy a kivető-bizottság teljesen alaptalannak talált egy javaslatot és egy aradi kereskedőre, akit az előadó 970 korona hadiadóval hívott megadóztatni, egyáltalán nem vetette ki a hadiadót.

Domán Sándor aradi szőnyegkereskedő és paplangyáros annak tudatában, hogy jövedelme nem éri el a 20,000 koronát, annak idején nem is adott be vallomást a hadiadó összeírásához. A buzgó reterensek azonban azt állapították meg, hogy — szerintük — Dománnak az 1914. évben 26595 korona jövedelme volt és a jövedelem után 970 korona hadiadót hoztak javaslatba. A mai tárgyaláson azután megjelent a kivető-bizottság előtt Domán Sándor és igazolta, hogy a lajstrom összeállítója tévedett, mert múlt évi jövedelme nem érte el a 20,000 koronát és így hadiadóval meg nem

róható. A bizottság alapos átvizsgálás után Domán igazáról győződött meg és a javaslatba hozott 970 korona hadiadót teljes egészében törölte.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Cadorna bukása előtt?

Berlin. Joffre generálisszimusz meghallgatta az olasz főhadiszállást, amely alkalommal az olasz király neki a savoyai katonai érdemrend nagykeresztjét adományozta. Joffre meglátogatta a front nevezetesebb pontjait is.

Lugano. Az olasz kormány tagjai között ellentétek merültek fel, úgy, hogy a kormányválság nincs kizárva. Cadorna ellen az utóbbi időben ismét erősebb áramlat jut érvényre. Katonai körökben a vezérkari főnököt „un buon vecchio” jó öreg unak nevezik és a gyalogság gyengeségét vetik szemére. A holnapi miniszertanácsban döntő elhatározások tognak történni. Joffre látogatását általában inspekciónak tekintik. Cadorna és vezérkara között a téli hadjárat intézkedései és a Dardanellákhoz küldendő csapatok mennyisége kérdésében nincsen egyetértés. Ez irányban a király Joffre tanácsát kérte ki.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Egy elfogott olasz tisztnál védőpáncélt találtak ruhája alatt. A páncélt lövésekkel kipróbálták, de kiderült, hogy az embert nem védi, sőt fokozza a veszedelemet.

Thurn Taxis Hugó herceg elesett.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik haditudósítója Csernovicból: A besszarabiai fronton a legutóbbi napok harcaiban Thurn Taxis Hugo herceg elesett.

Görögország Szerbia mellett.

Athén. A görög kormány állítólag elhatározta, hogy Szerbia súlyos helyzetén segít. A Hestia című lap szerint a szerögörög szövetségi szerződés nem szűnik meg azáltal, hogy szerbia az entente javaslatait elfogadja. Ez Venizelos felfogása, a királyé azonban más.

Erkezett reggel 3 órakor.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik a sajtóhadiszállásról: Böhm-Ermolli sikerei jelentőséget nyernek az által, hogy az oroszok védelmi vonala itt igen erős volt. Ezen vonal védte a Brody-dübnei vasutvonalat. Az oroszok makacsul védekeztek és egyes fontos pontokat lépésről lépésre kellett elfoglalni. A többi szakaszokban is a szövetségesek akciója sikeresen fejlődik.

Stockholm. A Dagblad jelenri Féttervárról: A nemetek Riga láthatárában vannak. Rigában naponta várják a város ágyuzását a németek részéről.

Csernovic. Megbízható személy, ki Oroszországból Románián át ideérkezett, elmondja, hogy Oroszországban a torradalmi mozgalom növekedésben van. A Jekaterinoslaw melletti nagy vasuti hidat a torradalmárok legbe röpitették.

Rumburg. Ideérkezett hír szerint Taskendből nyolcvannyolc osztrák-magyar hadifogoly Perzsiába szökött. A hatszáz kilométeres uton szerencsésen Teheránba érkeztek.

Genf. Párisból jelentik: A négyes-szövetség a szerb választ nem tartja kielégítőnek.

Luganóból jelentik: Sorrento legelőkelőbb szállodájában tegnap véres szerelmi dráma játszódott le. Gróf Coffredo Tarakonit szobájában halva találták és ugyanabban a szállodában lakó feltűnő szép Velden bárókisasszonyt, a római hollandi követ leányát. A részletek nincsenek felderítve.

Páris. Delcasse közölte a tudományos akadémiával, hogy Coloradoban rádiumtartalmú ásványtelepeket fedeztek fel. Egy gramm rádium a jövőben 56.000 dollárba kerül, most 160.000 dollár. A telepek oly gazdagok, hogy lehetséges lesz az eddig Ausztriából behozott rádiummennyiséget ipari uton előállítani.

Gyilkosság szadisztikus hajlamból.
(Évtizedek óta elő nem fordult büntény.)

Zátrai tudósítás.

Berlin, szeptember 7.

Patológikus nézőpontból rendkívül érdekes büntetőtet fedeztek fel a minap Berlinben: Koh Klára, egy kereskedő negyvenhat éves felesége szadisztikus hajlamától kényszerítve borzalmas kínzásokkal megölte cselédjét, a Kelet-Poroszországból Berlinbe menekült Neuman Minát. A szerencsétlen leányt, a kiről minden ismerős azt vallja, hogy tisztességes, szorony és dolgos volt, holtan találták meg Kohné Weissenburger-Strassén levő lakásában és a törvényszéki orvosok, a kik tegnapelőtt felboncolták a holttestét, úgy nyilatkoztak, hogy a kriminalológiának évtizedek óta nem volt hasonló borzalmas esettel dolga.

A leány teste tele volt szurácsi, tépési és égési sebekkel, egész testét régi, már meggyógyult és új sebek borították. Némelyekről megállapították, hogy belsők szurt hajtűtől származnak, némelyekről pedig azt, hogy tűzfogóval való csipésekéntől. A leány halálának közvetlen oka agyvérzés volt, amely attól származott, hogy koponyáját tompa tárgyval hosszasan ütötték. A törvényszéki orvosok vizsgálata megállapította, hogy a leányt heteken és hónapokon át módszeresen kínozták és már régen meghalt volna, ha erős, fiatal testének nem lett volna olyan nagy az ellenálló képessége.

Koh asszonyt, a kit a rendőrség letartóztatta, tegnap kihallgatta a vizsgálóbíró és az asszony, a ki valóságos vámpírja volt szerencsétlen cselédjének, azt nem tagadta, hogy ütötte verte őt, de azt nem vallotta be, hogy állandóan mindenteltesen veszedelmes szerszámmal is sebeket ejtett rajta.

A vizsgálat azonban máris megállapította, hogy Koh Klára veszedelmesen szadisztikus hajlandósága nő, a ki régebbi cselédjeit is kínozte, de a mint Neumann Mina, úgy ezek sem mertek ellene soha feljelentést tenni, a miből arra következtetnek, hogy az asszonynak valóságos démoni hatalma volt a cselédei fölött, a kikkel egyébként bizonyos tekintetben igen jól bánt. Minden ételt-italt megosztott velük, annyi kimenőt adott nekik, a mennyit csak kértek, gyakran helyettük végzett el minden házi munkát, de mindezt csak azért tette, hogy a leányokat magához láncolja. Sok levelet találtak a lakásán, melyekben cselédek önmagukat vádolják, rossznak, piszkosnak és resteknek nevezik magukat. Ezeket a leveleket a leányok kétségtelenül asszonyuk presztíziójára írták, a mi szintén a mellett bizonyít, hogy Kohnának rendkívüli hatalma volt cselédei fölött.

— **Vaszary Kolos biboros temetése.** Budapesti jelentik: Vaszary Kolos bibornok holttestét ma Balatonfüreden beszentelték és Keszthelyre szállították.

— **Zamoyski gróf husz millió kára.** Krakóból jelentik: A Glos Narodu szerint Zamoyski Mórionak a lublini és ehelmi kormányzóságban lévő nagybirtokain a hadjárat körülből husz milliónyi kárt okozott.

— **Hegedűs Edéné adománya a Vörös Keresztnek.** Arad város nem elektűs tanács gondolkodása népszerűségnek áldozatkész hazafis munkájától tesékany részt kért megán k Hegedűs Edé alezredes, táparancsnok neje, aki a háboru kezdetén, hogy minél szélesebb kört, önálló működést biztosítson magának, megszervezte a vári tisztikórházat, amelyet az adományozók „Hegedűs Edéné tisztikórház”-nak kereszteltek el. Hossza időn keresztül igazán áldásos és eredményes működést fejtett ki Hegedűs Edéné közháza, amelynek ellátását maga a jölektű védasszony vezette pártatlan önfeláldozással. A kórházak átszervezése főbőlegessé tette a vári tisztikórház fenntartását s mivel annak berendezésére továbbra nincsen szükség, Hegedűs Edéné a tiz égyra berendezett kórház gazdag felszerelését a berendezési tárgyakkal és az ágynevelővel és fehérneművel együtt átengedte az aradi Vörös Kereszt tulajdonába. A tekintélyes értékkel bíró adományt még 100 korona pénzadománnyal töltötte meg Hegedűs Edéné, akinek jóságát s nemeslelkűségét hálaian megköszönni a nyilvánosság előtt is kedves kötelességének tartja Vásárhelyi Janka, a Vörös Kereszt elnöknője.

— **Házasság.** Ormai Kálmán lippei m. kir. főerdőtanácsos és neje lányát, Ormai Vilma Földes Tibor m. kir. segéderdőmérnök, és és kir. úzárhadnagy, Földes János nyug. m. kir. főerdőtanácsos fia augusztus hó 28-án Ungváron feleségül vette.

— **Hadseregszállítási hadjárat Franciaországban.** Davosból jelentik: A Matin azt írja, hogy Franciaországban rövid idő alatt mintegy husz kilométer gyár létesült, a mely a kormány elöl ószervezője a kőszervezőkhez szükséges anyagot a kormány elöl egészen ismeretlen csebből. Három nap óta azt ebben az ügyben a szponzorok és az iratok egész annyira megzavarodtak, hogy az igazgatási palota egyik termét egészen megölték. A Matin azt hiszi, hogy sok letartóztatás várható.

— **Eltérő dalnok-verseny egy newyorki lakomán.** A newyorki Metropolitan-Operahouse távoró díszteremében, Hertz-pak tiszteletére a múlt héten Newyork egyik leg-efekétebb szállójának éttermében lakomát rendeztek. Ezen a banketten — mint newyorki lapok írják — különös eszt történt. A vendégek egy része elkezdte énekelni az angol kirónák ismert hazai nótáit, a Tippe-ray-dalt és az étteremben jelenvolt angol és amerikai közönség egy része együtt énekelt az angolpárti művészekkel és művésznőkkel. A lakomára természetesen igen sok német énekes is hivatalos volt, akik bosszankodva az láthatatlanságon, előbb halkán, majd majd hangosabban elkezdtek énekelni a „Deutschland, Deutschland über alles”-t. Csakhamar az egész kitérő német szólam-enszemblo, élén Gadschival, énekelte a német dalt és fél perc múlva az erőteljes német baritonok és baruzsok hangja léggörte a Tipperáryt. Az étterem közönségének egy része a dal végén felkesen megtapsolta a győztes német dalnokokat.

— **Szőlőterelés az aradi Hegyalján.** Apatelekek hegyközségben a szőlők ezideig nagyon szépen állanak, az időszertű permetezés mentesített az elemi csapásoktól. Remélünk holdanként 40 hektáritert. A fürtök, szemek szépen fejlődtek, s miután hegyünk erősen déli fekvésű, s vastartalmu kötőanyag táplálással fogva zamatos, nagy alkohol tartalmu borsolat produkál, igen jó minőséget is remélünk. Vevők nap-nap — (sú kivételül, levetéleg szokatlan nagy számban érdeklődnek.

— **A Török Vörös Félhold képestelvező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság (Budapest, képviselőház.)**

— **Vizsgálati fogság helyett orosz hadifogság.** Nagyváradról jelentik: Már kezd egészen feladébe menni a nagyváradi rendőrség kihágási ügyosztályának a hadjárata: Mezei Gyula rendőrkapitány sikkasztási ügye. A nagy port felvert sikkasztási ügye a vizsgálat során tansklett mag, hiszen tudvalevő dolog, hogy akkor, a midőn a kihágási pénzek elsikkasztására rájöttek, Mezei Gyula, mint tartalékos hadnagy a karotéren volt. Mindegyre egy napra érkezett haza, a mikor is a kény megőritése felől intézkedett, aztán visszatért a frontra s mikor a vizsgálati bírő ki kérte hallgatni, már nem volt Nagyváradon. A vizsgálati bírő ekkor átint a déli hadsereg sikkasztási-parancsnok-ságához és kért a hivatali sikkasztási mint gyanúsított Mezei Gyula letartóztatását, azonban az a válasz érkezett, hogy a rendőrkapitánytartalékos hadnagyot időközben az északi hadsereg küldték. Itt több helyen is megkísérelte a vizsgálati bírő, hogy az elfogatási parancsot Mezei Gyulának kézbesítse, azonban mire az irás a csapattalibez érkezett, akkorra már Mezei Gyula más csapatnál volt. Hogy hol és merre jár a vizsgálati bírő parancsa, azt természetesen nem tudhatjuk, de annak utolsó stadiójáról rendkívül érdekes dolgot mesélt el lapunknak egy tartalékos hadnagy, a ki most Nagyváradon időzött s aki egy században szolgált Mezei Gyulával.

— **Egy nap estefelől — mondja a hadnagy —** maam vettem kézhez a Mezei Gyula letartóztatási parancsát, a mi rendkívül megdöbbenett, mert mindnyájan nagyon szerettük vidám gavallér bajársunkat.

Századparancsnokunk: A százados a rajvonalon volt, fedetékben. Odakusztam hozzá s ott közöltem vele a hivatalos irást. A nem vart elfogatási parancs őt is rendkívül meglepte, de aztán mosolyogva adta vissza ezekkel a szavakkal:

— **Gyuszelek határozottan szerencsése van.** Ezen két órával ezelőtt fogták el az oroszok. Jelentsd ezt kérlek az ezredparancsnokságnak.

Igy jutott a megtévedt nagyváradi rendőrkapitány vizsgálati fogság helyett az oroszok hadifogságába.

— **A Daily News hírdetése London bombázásáról.** Az angol hadvezetőség parancsára az angol uszáknak semmit sem szabad közölni a Zeppelin-támadásokról. Így még ma sem tudja a világ, hogy mi történt a londoni City bombázásakor. De amit nem enged meg a hadvezetőség, az mégis kiderül a hírdetésekből. A Daily News augusztus 24-iki számában olvasható a következő hírdetés:

Zeppellinek.

A Daily News az egyetlen újság, a mely biztosítja oltmódját Zeppelin-támadás ellen. Eddig 282 biztosítást fizettünk ki. A legutóbbi támadásból orvdt kárkért tegnap hét biztosítás teljes összegét fizeltük ki.

Ez a hírdetés elég világosan beszél arról, hogy milyen sikerrel dolgoztak Anglia fölött a Zeppellinek.

— **Árviz által megromlott vasúti hid.** Az aradi és eszterházi egyesült vasutak Arad-brádi vonalán a Nagyhalmágy állomás közelében levő vasúti hid árviz következtében megromlott, ez okból a halmágyosusok-béki vonalon az áruforgalom előreláthatólag 5 napig szünetelni fog. Személy-, podgyászponta és datatörbint 100 kgr-on aluli árusaink fogsága átszállás, illetve átszállással lesz fenntartva.

— **Amortisationális (törlesztéses) kölcsönökét földekre 50 évre 5.86. 30 évre 6.77 évi annuitás 92 ártolyammal, 50 évre 6.30, 30 évre 6.80 évi annuitás 95 ártolyammal közötti Szűcs F. Vilmos a nagyszabeni földhiteletintézet képviselője Aradon, Karoliana-utca 8. szám. 3450**

— **Elsőnyös cipő-kisrusítás!** Temesvári üzletem feloszlatása miatt az összes onn. n. átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron bocsátom áruba. Weinberger János cipőárúháza, Arad, Andrassy-tér 20.

— **Zsidó Imakönyvek Kerpelnél.**

— **Izr. istentisztelet.** A templomi előjáróság közhírre teszi, hogy az ünnepi istentisztelet sorrendje a következő: Szerdán este kezd 6 órakor. Csütörtök reggel kezd 7 órakor. Mincha délután fél 4 órakor. Meariv este 6 órakor. Péntök reggel kezd 7 órakor. Mincha maorival egybekötve esti háromnegyed hat órakor. A Központi szülőbéli fiók-imaházban kezd este és reggel 6 órakor.

— **Emésztési zavarok csecsemőknél, hasmenés, hányászekelés, bélsurut stb. mindig csak helytelen táplálás következményei és a rettegett betegségek már sok gondot és bánatot szerettek az aggódó szülőknek.** — Ha azt akarja, hogy gyermeke egy igazán józú és könnyen emészthető táplálék mellett szépen fejlődjen, úgy adjon kedvencének Nestlé-féle gyermeklisztet. — **Próbadozokat teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I. Biberstrasse 8a. 8965**

— **Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyaruházában a Szabadság-téren, gyermekkoszik és gyermekszékek gyári raktára.** Legelőcsőbb bevásárlási forrás Fischer Aruház. Fénykép kedvezmény. 227

— **Megérkeztek a törhetetlen úborkás és befőttes üvegek.** A világhírű „Rex” patent befőttes üvegekből állandóan nagy raktár. Keretezés és üvegezés legelőcsőbb eszközöketnek Fischer Mór Arad, Andrassy-tér 25. Telefon szám 568. 3003

— **Az ismét megnyitott tábori postához való 35 dekás dobozok Kerpelnél.** Vizsonteladónak nagy árengedmény. 193

— **Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 193**

— **Zsidó Imakönyvek és szertartási cikkek Pichler Sándornál Szabadságtér 1. sz. 3385.**

— **Olcsó papírszalvéták Kerpelnél. 193**

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közigazgatási bizottsága ma délután Varjassy Lajos poléármeester elnökletével tartott ülést. Az előadók a reszort-jak ügymenetéről csak jót mondhattak. Róka József királyi tanácsos pénzügyigazgató jelentése szerint augusztusban egyenes adókban 808,744 korona, tehát 367,759 koronával több, mint júliusban és 166,695 koronával több, mint a múlt év augusztusában, folyt be, közvetett adókban 1 082,102 korona folyt be, tehát 53,464 koronával több, mint júliusban és 258,479 koronával több, mint tavaly augusztusban. Kohrer Károly tanfelügyelőjórómel jelentette, hogy Arad város területén az oktatás akadálytalanul megkezdődött és az iskolák a városi hatóság nemes buzgalma folytán mindent megtehető helyiségben vannak. Tisch Mór dr. főorvos jelentését is megnyugvással vette tudomásul a bizottság, mert a közegészségügyi viszonyok kiteljesítő állapotú számoltatt be. Hőlyagos himbó, kiütéses tüsz megbetegedések nem voltak, a járványos betegségek behurcolásának meggátolására minden intézkedés megtörtént.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága ma délután rendes havi ülést tartott Dálnoki Nagy Lajos alpoléármeester elnökletével. Az ülés mindössze pár percig tartott s azon a szablonos havi jelentések hangzottak el. A vármegye főorvosának jelentése szerint a megye közegészségügye a múlt hónapban jó volt. Kohrer Károly királyi tanfelügyelő bj. jelentette, hogy a vármegyében az iskolák ezertember hó közepén akadálytalanul megkezdik működésüket. Jelentéskelentebb referádák elhangzása után az ülés véget ért.

Folytatólagos sorrendje az Arad város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi szeptember hó 9-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. A tanács előterjesztése az autóbusz felügyelő-bizottság kibővítése és az összes műszaki ügyek) előkészítésével való megbízatása iránt. U. az a jegyzárnak 1916 évi költségvetése s a bizottságnak megészítése tárgyában. A m. kir. belügyminiszter jóváhagyta a 1916. évi költségvetés tárgyában hozott közgyűlési határozatot. Ozv. Molnár Mihályval kérelme gyermekneveltetési járulék megállapítása iránt.

SPORT.

+ Az Aradi Torna Egyesület héberus jótékonycélu versenyei. Szeptember 8-án szordán (kisasszonynapján) délután fél négy órakor saját sporttelepén az Óvár-téren, a vak katonák segélyalapja javára országos athletikai viadalt, kötélhúzást és birkózó versenyt rendez az ATE. Az athletikai viadalon részt vesz Budapestről a Magyar Athletikai Klub, Budapesti Athletikai Klub, vidékről a Temesvári „Kinizsi”, Msv. Sport Egyesület, Aradi „Toldi” Athletikai Klub és a rendező Aradi Torna Egyesület. Magyarország jelenlegi legjobb athletái közül indul Szerelemhegyi Ervin dr. (MAC.), Radózy Károly (MAC.), Barna Jenő (MAC.), Kovács (BAK.), Vass (Kinizsi), Steinfeld (ATE), Knizse (ATE), valamint az Aradi „Toldi” athletikai Klub legjobbjai között birkózóverseny és kötélhúzás lesz. A versenyen a Magyar Athletikai Szövetséget ifj. Vass Gusztáv az AAK. alelnöke fogja képviselni. A viadal dacára az esős időnek meglesz tartva, mert a benevezett athleták mind biztosra megígérték indulásukat. A beteg és sebesült katonák a versenyt díjmentesen nézhetik végig. Belépődíjak lesznek: üdítő 60 fillér, állóhely 40 fillér, tag- és diákjegy 20 fillér. Szeptember 12-én vasárnap délután fél 4 órakor az óvártéri sporttelepen barátságos mérkőzést tart a NAC. I.-ATE. I. football csapatai.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

REJTELMES ITALI

E	ornak, pezsgőnek fűszere
O	rvos jól bevált gyógyszere
R	andnek hű öre a bélben
SZ	omjat olt reggel és délben.
É	tvágyat javít és fokoz
K	inek meg nincs, annak okoz;
I	hatja apró és felnőtt,
GY	ormekek, katonák, deink.
Ó	vószor fertőző bajnál
GY	ógyít, hol megvan a baj már;
V	ilágot végig bejárja
I	gazán nincs neki párja:
Z	zeus nektárja!

3481

Kapható Aradon Karvas Miklós és Elcs Armin ógoknál.

Legközelebb kerül bemutatásra

az APOLLO-ban

Belzebub leánya

szenzációs Nordisk film. 1621

* Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállalunk felelősséget.

Női felöltők

ujdonságok és szőrmeárak

:: nagy ::
választékban
megérkeztek

György Menyhért és Társa

3461
áruházában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.

a Minorita templom
bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

2 gőz-prés, 4 kézi-prés, 15000. mm. szalma eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

8429

APOLLO SZÍNHÁZ.

Szeptember 8-án és 9-én,
szordán és csütörtökön

A Nordisk Films Comp
szenzációs ujdonsága.

Éjjeli kaland

Dráma 3 felvonásban.

Főszereplő:

Ellen Agerholm

Vasárnap pénztárnyitás 1/2 3 órakor. Az elő-
adások 3, 1/2 5, 6, 1/2 8 és 9 órakor, hétköz-
napokon 1/2 6, 1/2 8 és 9 órakor kezdődnek.

1621

Az „Orsovai halhoz”,
Legnagyobb halkivittel

Lutwák József

déligyümölcs és magyar ter-
mények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám.
(volt Spielmann-ház) saját ház.

Van szerencsém a t. vevőközön-
ség tudomására hozni, hogy az ün-
vepekre ismét egy nagy friss hal-
küldemény érkezik. A mostani
nehéz viszonyok között is
mindenesetre olcsóbb a hal, mint
a hus. Ha a közönség kellő támo-
gatóban részesít, úgy minden
héten szerzek egy nagyobb meny-
nyiséget. Ugyazintén egy vagon
eredeti olaszországi citrom érke-
zik, melyet üzletemben darabon-
ként 20 fillérért árúsitok. I. rendű
burgonya 100 kg-nyonként K 14.
221

Tisztelettel
Lutwák József.

Magyarországon.
Steiner és Goldschmidt
 a Hadi Termény Részvénytársaság megbízottjai
vásárolnak
 a Hadi Termény Részvénytársaság részére
 ideai termésű
buzát, zabot és árpát.
 Bővebbet:
Steiner Ferenc
 Arad, Erzsébet királyné-körút 20.
Goldschmidt Sándor
 Arad, Weitzer János-utca
 (Minorita-palota.)

Szabadalmazott és törvényesen védett
vetőmag-
csávázószer
„ANTISPORA-VITA“

Hazai és külföldi szakértők minték megállapították, hogy az Antispora-Vita az őszes vetőmag védelmére és elsősorban az őszi ártal hazánkban állandóan fenyegetett búzáinak csávázására a legmegfelelőbb.

és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 korona 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálnak a vezércélrússítók:

SCHWARZ ES TAUBER
 nagykereskedők, NAGYKANIZSA.

Valódi perzsa szőnyegek

Egy konstantinápolyi töröktől bizományba átvett valódi perzsa szőnyegek — parti áru — előnyös áron

eladatnak.

Javításokat is elvállalok.

Bruckner Lipót

butorkereskedő

Arad, Andrassy-tér

Keresünk

mielőbbi belépésre néhány évi gyakorlattal rendelkező magyar—német gépiró

levelezőt, esetleg levelezőnőt

központi irodánk részére.

Ajánlatok fizetési igények megjelölésével

Seidner Bernát és Fia címre Marosborsa (Aradm.)

intézendők.

Ajánlom az igen tisztelt hölgyközség b. figyelmébe dusan felszerelt

kalapraktáramat

Készíttek minden minőségű női kalapokat a leggyorsabbtól a legdrágább kivitelig. Elvállalom kalapok javítását és kassirozását.

VARGA M.

kalap gyári raktára Fábán-utca 1. (Ortutay-ház.)

Női modell kalap ujdonságok.

Már megérkeztek a legújabb kassirozott bársony és fehér filz kalapok nagy választékban. Vidékre viszonteladóknak választékot küldök. Férfi kemény és puha divatkalapok nagy raktára. Kalapátalakítások, festések és tisztítások a legújabb modellek után elvállaltatnak. Teljes tisztelettel

Bittenbinder Konrád

első aradi villanyerőre berendezett kalap-gyártás
 Arad, Deák Ferenc-utca 42. A Fehér Kereszt-tel szemben. Minden vasárnap délután este 8 óráig kalapkiállítás az üzletben.

Intelligens leány,

aki románul beszél és a gyógyszerészettel foglalkozni akar,

felvétetik

Hajós Arpád gyógyszer-tárában.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo* hintőpor segítségével.

Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasítással 1 korona. Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A rezervista álma.

Apró hirdetések.

LEVELÉZÉS.

Vámos J.

levele van a kiadóhivatalban, kérem átvonni. „Ó.” 3456

„Margarettá”-nak

levele ment a kiadóba. 3463

„Vidéki”-nek

levele ment a kiadóba. 3464

ELLÁTÁS.

Internat Weissweiler

Wien, IX., Nussdorferstrasse 10/2. Familienheim für studierende junge Mädchen. Jeder Komfort, günstige Lage. In Verbindung mit allen Schultypen. Beste Referenzen. 2941

OKTATÁS.

Keressék

gimnázium alsó osztályába járó fiú részére instruktort a d. e. órákra. Cím a kiadóhivatalban. 3471

Megáztatások

felelősséggel előkészítetnek, összevont vizsgálatokra is ker. fiúintézetben Arad, Chorin Áron-u. 1. (bejárók v. bentlakók.) 3469

ALKALMAZÁST NYER.

Gépirónő

azonnal felvétetik. Ki ügyvédi irodában már volt, előnyben részesül. Cím a kiadóhivatalban. 3456

Irodista

gyakorlattal, kinek jó gépirónak kell lenni azonnali belépésre felvétetik, Eranfeld Ignác fűszerkereskedésében. 3340

Aradi nagyobb

iparvállalathoz irodista vagy irodista 1-2 évi gyakorlattal azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Iparvállalat” jellege alatt a kiadóba kéretnek. 3467

Keressék

egy, megbízható autótanoncot, ki vidékre is elmenne, ugyancsak fiatal keresztyén fűszerkereskedő segédet. Luttwák József cég, Asztalos Sándor-utca. 3472

Jó fizetésért

feltétlenül megbízható házvezetőnőt, ki a főzést is egyedül látja el, keresek szeptember 15-ére. Bemutakozások Nagy Farkas-nál, Andrásy-tér 8., II. em. 3374

Fiatal

vegyes szakmabeli segédet keres azonnali belépésre, Róth Mór és Társa. 3408

Fiatal

vegyeskereskedősegédet f. hó 15-iki belépésre keres Reisz József, Alsósimánd. 3426

Tanoncok

négy középiskolai bizonyítvánnyal, felvétetnek az Aradi Villamosági Részvénytársaságnál, Gróf Tisza István-ut 57-59. 3400

ALKALMAZÁST KERES.

Óvadékkal

bíró 48 éves hadmentes egyén, aki négy nyelvet beszél (magyar, német, angol, orosz) pénzügyes vagy ehhez hasonló állást keres. Megkeresések „Komoj” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 338

Középkorú nő

magános ruházatházvezetőnek, vagy mint főzőnő keresztyén házába ajánkozik. Cím a kiadóhivatalba. 3488

Egy 19 éves

hadmentes fűszerkereskedő segéd állást keres. Szíves megkeresést kér Kolarov Miklós Arad, Hős-utca 119. sz. 3428

INGATLAN.

Közép-utca 25/a. sz.

lól jövedelmező ház, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet az Aradi Kereskedelmi Banknál. 3311

KIADÓ LAKÁS.

Desső utca 4/a. házban

szép 2 szobás utcai lakás novemberre kiadó. 3449

Batthyány-u. 23. sz. házban

a földszinten egy teljesen tiszta 4 szobás lakás fürdőszobával azonnal kiadó. 3468

Legmodernebb

kényelemmel berendezett 3 szobás erkélyes I. em. lakás novemberre kiadó. Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc u. 8. Telefon 316. sz. 3365

2 szobás

utcai lakás, fürdőszobával novemberre kiadó Péter-u. 2/c. Kreiniger Sándornál. 3462

Különbejáratu

udvari szépen butorozott szobákat ajánl a Lakás-nyilvántartási Iroda Deák Ferenc-u. 8. 3461

Kiadó.

Egy modern 4 szobás földszinti lakás azonnal, vagy november elsejére kiadó Eötvös-utca 10. szám alatt Bővebbet Angele Mátyás, Szabadság-tér 16. 3227

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gáberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Különbejáratu

utcai butorozott szoba kiadó, Szent Pál-u. 2. I. em. 3478

ÜZLETEK.

38 év óta fennálló

élelmiszer-vegyeskereskedés keres-mával, betegség miatt kiadó, Varsaszy Lajos-u. 54. sz. alatt. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál. 3457

Egy jömeneteli

vegyeskereskedés, lakással, Új-Ségában kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3469

VÉTEL ÉS ELADÁS.

50 méterméssza

legfinomabb és legszebb ménesszemecse szőlő kapható Faragó Samu szőlőbirtokosnál, Gyorokon. 3446

Egy

jókarban lévő zongora megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 3455

Hordó-donga

eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3460

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chawro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tózsde, Apolló mozi mellett. 3405

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körte, szőlő és más gyümölcsöt ajánlok. Galher Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3335

Motorkerékpár

2 H. P. erős, teljesen jókarban, eladó. Megtekinthető Thököly Imre-utca 8. 3364

Új és használt

iskolakönyvek Pichler Sándor könyv-és papírkereskedésében. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 781

KÜLÖNFÉLE.

Fafűrészelő-gép

bérbe, esetleg részbe, bevonulás miatt kiadó. Cím Mucsi Ferenc, Gyorok. 3448

Segéd

a röls-, rövidáru szakmából

felvétetik.

Magyar, német és román nyelv megkivántatik. 3271

Wohlberg Lipót, Arad.

Mintán sikerült egy tömegben

3000

méter

őszi és téli szöveteket

2000

méter

fekete és divat

bársonyt

rendkívül előnyösen beszerezünk.

Saját érdeke,

hogy őszi és téli szükségletét az olcsóságok-ról már ismert üzleteinkben szerezzék be mielőbb.

Kész pongyolák már 496 fill.-től

Flaneli bluzok már 296 fill.-től

Fekete divat-ajkak már 7.-kor.-tól feljebb.

Elvállaljuk minden e szakmába vágó cikkek mérték utáni elkészítését jutányos árban.

Vidékre utánvét mellett gyorsan és pontosan szállítunk.

Tessék mintákat kérni. Tisztelettel:

Marosparti Áruházak

tulajdonosa.

Főüzlet: Forray-utca gróf Hunyady-palota.

Fióközlet: Weitzer J.-u. a főposta mellett.